

Sygn. akt II CSK 431/18

POSTANOWIENIE

Dnia 26 lutego 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner

w sprawie z powództwa P. Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł.
przeciwko J. P.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 26 lutego 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 1 grudnia 2017 r., sygn. akt I ACa [...],

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania

2) przyznaje adwokatowi M. S. kwotę 1800,- (jeden tysiąc osiemset) złotych powiększoną o należny podatek VAT z tytułu udzielenia pozwanemu nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu,

3) zasądza od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 1350,- (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt) złotych z tytułu częściowego zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...], wyrokiem z dnia 1 grudnia 2017 r. oddalił apelację pozwanego J. P. od wyroku Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 24 marca 2017 r., którym utrzymany został w mocy nakaz zapłaty z dnia 29 sierpnia 2014 r., nakazujący pozwanemu zapłacenie powódce P. Spółce Akcyjnej z siedzibą w Ł. kwotę 93 368,73 złotych z odsetkami ustawowymi i kosztami postępowania; w zakresie 15 960,36 złotych postępowanie zostało umorzone wskutek cofnięcia pozwu. Zasądzona kwota stanowiła należność wynikającą z rozliczenia rozwiązanej bez wypowiedzenia umowy leasingu. Sąd drugiej instancji podzielił ustalenia faktyczne i ocenę prawną Sądu Okręgowego, zwracając uwagę na niedoskonałości apelacji co do wskazania zakresu zaskarżenia, który został przyjęty w celu rozpoznania sprawy w sposób najkorzystniejszy dla skarżącego.

W skardze kasacyjnej pełnomocnik pozwanego (określonego w pierwszym zdaniu skargi powodem), ustanowiony z urzędu zarzucił Sądowi Apelacyjnemu naruszenie zaskarżonym wyrokiem przepisów prawa materialnego, tj. art. 710¹⁵ k.c. przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie; art. 484 § 2 k.c. przez niezastosowanie; art. 5 k.c. przez naruszenie zasad współżycia społecznego. Naruszenie przepisów postępowania dotyczy art. 217 § 3 w związku z art. 227 i art. 278 § 1 k.p.c. Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i zmiarkowanie wysokości kary umownej do około połowy, ewentualnie uchylenie tego wyroku oraz wyroku Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji, a także zasądzenie kosztów postępowania.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód wniósł o odrzucenie skargi kasacyjnej, ewentualnie odmowę jej przyjęcia do rozpoznania, a w razie jej przyjęcia do rozpoznania, oddalenie skargi i zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie mogła zostać przyjęta do rozpoznania ze względu na niespełnienie przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania pozwany powołał się na art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. i podniósł, że skarga jest oczywiście uzasadniona, za

czym ma przemawiać dysproporcja między wartością pierwotnej umowy leasingu, kwotami wpłaconymi dotychczas przez powoda oraz wysokością zasądzonego roszczenia. Przyczynę tego widzi w naruszeniach prawa materialnego i przepisów postępowania przez Sądy rozpoznające sprawę, gdyż zdaniem skarżącego nie ulega wątpliwości, iż naliczona pozwanemu kara umowna jest rażąco wygórowana, a przedmiot leasingu został sprzedany bez dochowania należytej staranności po zaniżonej cenie. Pełnomocnik skarżącego uważa, że w sprawie powinien być przeprowadzony dowód z opinii biegłego dla ustalenia rzeczywistej wartości pojazdu w chwili zbycia i to prowadzić by miało do wniosku o konieczności zmiarkowania kary umownej do około połowy zasądzonej kwoty.

Ze względu na odwołanie się skarżącego do orzecznictwa Sądu Najwyższego, w którym od dawna jest obecne i utrwalone stanowisko, co oznacza oczywista zasadność skargi, łatwo spostrzec można, że argumenty prawne zawarte w uzasadnieniu skargi ani nie odpowiadają temu, co ma świadczyć o oczywistości tak rażących błędów popełnionych przez Sądy orzekające w toku instancji, iż orzeczenie drugoinstancyjne nie powinno się utrzymać, ani istocie tego uzasadnienia wymaganego przez art. 398⁴ § 2 k.p.c. Kwestia kary umownej i jej wysokości została podniesiona dopiero w skardze kasacyjnej, czyli na tym etapie postępowania, w którym nie przeprowadza się żadnego postępowania dowodowego, kwestie te nie mogą być podstawą skargi (art. 398³ § 3 k.p.c.), a Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Przypomnieć należy, że postępowanie kasacyjne ma nadzwyczajny charakter, a skarga przysługuje od prawomocnego orzeczenia sądowego i nie stanowi wszczęcia postępowania przed trzecią instancją sądową.

W sprawie jest charakterystyczna bierność pozwanego w toku postępowania sądowego, na co zwrócił uwagę Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, w którym wskazuje się, że na niekorzystne dla pozwanego rozstrzygnięcie sprawy wpływ miało zaniechanie po jego stronie jakiejkolwiek inicjatywy dowodowej oraz że strona pozwana, wbrew spoczywającemu na niej ciężarowi dowodu, wynikającemu z art. 6 k.c. w ogóle nie podjęła trudu udowodnienia swoich racji. Mogło to wynikać z niezrozumienia przez stronę pozwaną konstrukcji umowy

leasingu. Naprawienie tego nie jest jednak możliwe na etapie skargi kasacyjnej, w której nawet wniosek o jej przyjęcie nie spełnia wymagań ustawowych.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało orzec jak w treści postanowienia, rozstrzygając o kosztach postępowania na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. poz. 1714) oraz w stosunku do zwrotu kosztów należnych stronie powodowej od pozwanego na podstawie art. 102 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.